

Underveis:

En studie av enslige mindreårige asylsøkere

Fafo-frokost

18. juni 2010

Cecilie Øien

Hvem er de enslige mindreårige?

- Utlendingsdirektoratet (UDI) definerer enslige mindreårige som *asylsøkere og flyktninger under 18 år, uten foreldre eller andre med foreldreansvar i Norge.*

RS 2001-067 (sist endret 29. februar 2008)

Prosjektets formål

- Å finne de underliggende årsakene og motivene for enslige mindreårige asylsøkeres migrasjon:
 - Hvorfor reiser enslige mindreårige asylsøkere hjemmefra?
 - Hvorfor kommer enslige mindreårige asylsøkere til Norge?
 - Hvem (for eksempel asylsøkeren, familien, smugleren) foretar valg av land?
- Å få kunnskap om hva som avgjør hvilke land de ender opp i.
- Å sammenligne med situasjonen i to andre europeiske land.

Datagrunnlag

- Kvalitativ studie basert på intervjuer av enslige mindreårige og fagpersoner
- Datainnsamlingen ble foretatt i perioden januar-april 2010
- Intervjuer foretatt på tre mottak og av bosatte ungdommer i 2 kommuner
- 30 intervjuer med enslige mindreårige asylsøkere
 - 22 afghanere (alle gutter)
 - 4 somaliere (alle jenter)
 - 1 iraker (gutt)
 - 3 eritrere (2 jenter og en gutt)
- 14 intervjuer med fagpersoner (mottaksansatte og ansatte ved omsorgsentre)
- Samtaler med verger, bosettingskonsulenter og fagpersoner i prosessen med å få tilgang til å snakke med ungdommene

En avklaring...

- Migrant brukes i rapporten til å beskrive alle typer mennesker i bevegelse
- ”Enslig mindreårig asylsøker” er en kategori migrant med spesifikke rettigheter knyttet til sin status fordi:
 - de er barn
 - de er asylsøkere

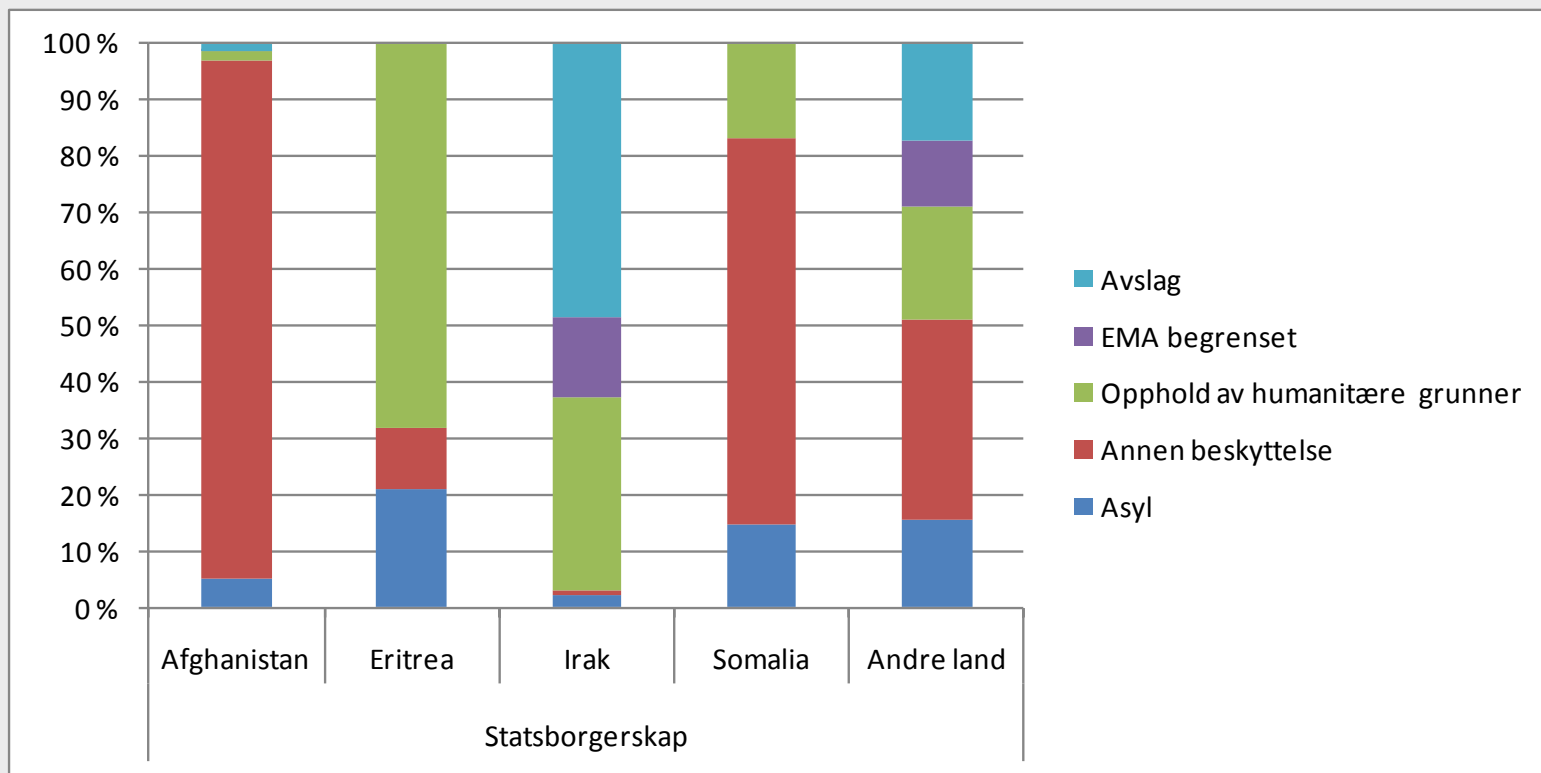
Asylvedtak i UDI for enslige mindreårige asylsøkere i Norge - fordelt etter grunnlag for asyl og avslag i 2009

Kilde: UDI

Nasjonalitet	Innvilgelser				Avslag	Totalt realitets- behandlet
	Asyl	Annen beskyttelse	Opphold av humanitære grunner	EMA begrenset		
Afghanistan	29	547	10	10	8	595
Irak	3	1	45	45	64	132
Somalia	8	37	9	9	0	54
Eritrea	8	4	26	26	0	38
Sri Lanka	0	37	0	0	1	38
Etiopia	12	0	9	9	1	27
Andre land	5	2	13	13	17	45
Totalt	65	628	112	112	91	929

Asylvedtak i UDI for enslige mindreårige asylsøkere fordelt etter grunnlag for asyl og avslag i de fire hyppigste nasjonalitetene, og totalt, 2009.

Kilde: UDI

Etikk

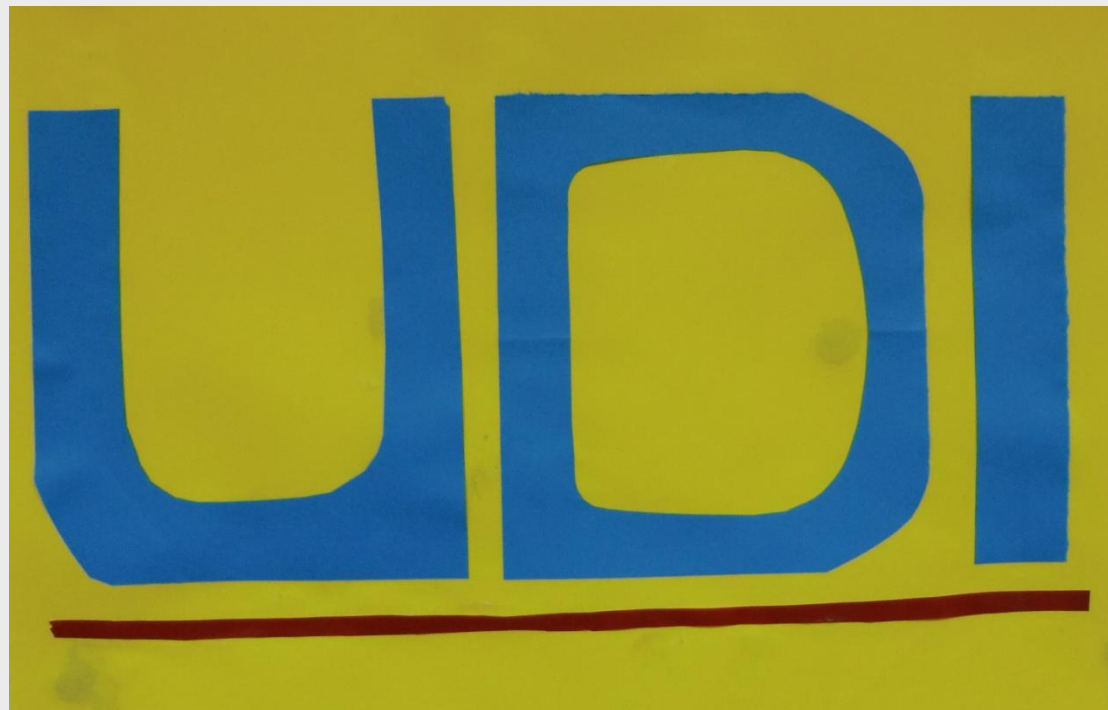
- Tilgang – etiske utfordringer
- Informert samtykke
- Tolking: tilstede eller telefontolk
- Utfordringen med å ikke stigmatisere enkelte nasjonale grupper

Tilgang

- Intervjuene ble foretatt:
 - På tre mottak for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år i ulike deler av landet
 - Med bosatte ungdommer mellom 15 og 19 år i to ulike kommuner
- Intensjon om å intervju mindreårige under 15 år
 - Bufdir og omsorgsentrene
 - Bosettingskonsulenter, verger, familier og ungdommer

Intervjuprosessen

- Forteller de sannheten?
- Forstår de min rolle?
- Hva slags type informasjon får man og er den kunnskapen man får gjennom denne type prosjekt representativ?
- Hva kan jeg spørre om og ikke?
- Når skal jeg stoppe?
- Hvem kan intervjues?
- ”Det er ingen skam å snu”

Hvorfor reiser enslige mindreårige?

- Krig og væpnet konflikt i området ungdommene kommer fra
- Familiesituasjon og trusler eller opplevd fare i sosialt nettverk
- Dårlige muligheter for utdanning og arbeid i opprinnelseslandet
- Migrasjon til naboland som ikke fikk forventet utfall
- Migrasjon er en aktiv og konkret strategi for å oppnå mål innenfor ungdommenes og deres familiers større *livsprosjekter*.
- Migrasjon er like mye en måte *å komme seg bort fra* vanskelige situasjoner av ulik art, som en måte *å komme seg til* Europa på.
- Det er ikke uvanlig at enslige mindreårige som migrerer til Europa gjerne har kunnskap om eller erfaring med migrasjon til naboland. Spørsmålet er derfor nødvendigvis ikke *hvorfor* de reiser ut, men *hvorfor de reiser til Europa*.
- Utover et opplevd beskyttelsesbehov, er det søken etter et bedre liv og muligheten til sosial mobilitet som gjør Europa til en attraktiv destinasjon for enslige mindreårige.

Reisen

- Vil de reise selv eller tvinges de?
- Smuglere, hjelpere eller businessmenn?
- Reiseruter og framkomstmidler
- Informasjonsflyt: mellom ungdommer og andre migranter
- Informasjonsflyt i smuglernetverk
- Ofre for menneskehandel?

Hvilke forhold bestemmer land?

- Hvis man reiser med agenter fra hjemland til Norge: da vet man muligens hvor man skal. Foreldre vet det kanskje, men det er "smuglerne" som har kunnskap om destinasjon og hvilke land man bør dra til.
- Forskjellig erfaringer for de som har vært på reise i noen dager til 2-4 mnd og for ungdom hvor reisen har tatt 2 – 3 år.
- Når reisen tar lang tid, er det ofte hendelser underveis som blir avgjørende for hvor man ender.
- Den generelle situasjonen for migranter og individuelle opplevelser i Tyrkia, Hellas og Italia nevnes som årsaker til at man reiser videre.
- Opplevelsen av at det ikke er noen vei tilbake når man først har begynt migrasjonen: problematiske relasjoner, mister kontakt med familie eller skuffer dem fordi man ikke har mulighet til å bidra økonomisk.
- Hvordan man blir behandlet i det landet man først kommer til kan være avgjørende for om man reiser videre eller ikke

Transitt, destinasjon og livet etterpå

- Migrasjonsprosessen: mellom valg og tilfeldigheter
- Beslutningsprosesser: valget om å dra
- Beslutningsprosesser: valg av land
- Hvorfor er noen land transitt land og andre destinasjonsland?
- Velferd – ulike virkelighetsoppfatninger
- Relasjonen til familien før og etter utreise
- Migrasjonens rolle i ungdommenes liv
- Overgangsfaser i unge migranternes liv

Transnasjonale klassereiser?

- Beskyttelsesbehov – i ungdommenes og myndigheters perspektiv
- Migrasjonens betydning i ungdommenes liv
- Ungdoms migrasjon og sosial mobilitet
- Overlevelsesstrategier
- Spørsmålet er ikke alltid hvorfor ungdom migrerer, men hvorfor de velger å migrere til Europa
- Investering i fremtiden
- Individ og kollektiv

Underveis...

- Hvordan konstrueres historiene deres?
 - Hukommelse og vanskelige opplevelser
 - Å ville videre i livet
 - Sannhet eller ikke?
-
- Gjennomsnittlige norske barn og unge, eller sårbare og annerledes mindreårige med spesielle behov?

